

4 september 2010

Verslag van 24 uur hulp agrariër

door Stefanie van der Ploeg

Het is prachtig weer, de zon schijnt en er is geen wolkje aan de lucht. Een prachtige dag om buiten te zijn. Het contrast tussen de rondscharrelende varkentjes en het uitzicht op de bedrijven en de lege kavels die wachten op een koper is groot.

Productie, voedselproductie het staat niet ver van elkaar. Binnen ligt een boek over agroparken. Dat ga ik straks lezen maar eerst eens echt kennismaken.

Omdat ik op een varkensboerderij stage heb gelopen en ben opgegroeid op een boerderij dacht ik aardig wat te weten over varkens. Maar varkens die kunnen doen en laten wat ze willen zijn echt heel anders dan de varkens die ik kende. De varkens die worden gehouden in grote stallen met duizenden bij elkaar zijn gevoelig voor geluid en licht, eigenlijk voor alle prikkels. Als je de deur van de stal opendeed sprongen ze op en stonden op een kluitje achter in het hok en wachten gespannen af wat er zou gebeuren. Bij deze varkens is van gevoeligheid geen sprake. Ze zijn nieuwsgierig en willen precies weten wat er aan de hand is en zijn overal als de kippen bij. Als ik over de omheining stap is mijn broek binnen een minuut helemaal zwart van de modder. De varkens maken kennis door het modderige neuzen tegen mij aan de drukken en zo af te tasten wie ik ben. Ook mijn schoenen worden aan een grondig onderzoek onderworpen door snuit en bek. De veters worden ook even geproefd. Volgens mij ben ik goedgekeurd want ze gaan een dutje doen.

Iedere hulpagrariër wordt gevraagd om verslag te leggen van de dag die zij doorbrengen met de varkens. Daarbij wordt gevraagd of je dit vanuit je eigen interesse/vakgebied wilt doen. Nu is het zo dat ik werk bij een landschapsarchitecten bureau dat zich bezig houdt met het inrichten van en visie op de leefomgeving van mens en dier. De omgeving van deze varkens vind ik daarom ook erg interessant en daar ga ik mee experimenteren deze dag. Het weiland van de varkens is precies gesitueerd op de grens van Nederland en Duitsland, de grens palen staan midden in hun afgezette weiland. De grens van Nederland en Duitsland is voor de varkens niet voelbaar maar de grens tussen binnen en buiten het schrikdraad wel. Grenzen, en de vraag hoe varkens daar mee omgaan, daar ga ik me vandaag mee bezig houden.

Het schrikdraad rond de wei is laag en stelt op het eerste gezicht niet veel voor. Ik stap er zo overheen maar voor de varkens is het op ooghoogte en het is voor hen de begrenzing van hun leefomgeving. Wat zou ik daar mee kunnen. De stroom uitzetten is een optie. Ik ben benieuwd of ze dat merken. Na een half uurtje is mijn geduld op. Ik ben geen goede onderzoeker merk ik al. Ze merken er nog niets van dat de stroom eraf is voordat er echte resultaten uit dit experiment gaan komen ben ik misschien wel een hele dag verder. Niet geslaagd dus. Dan een andere optie. De draad weghalen is de volgende stap. Maar waar zal ik dat doen. Het perceel is verder niet afgezet en de provinciale weg is dichtbij. Dat is dus een beetje te gevaarlijk.

Ik loop het hele weiland door om te kijken waar ik de draad het beste weg kan halen. En wat een geluk. De plek die het verste weg is van de provinciale weg blijkt een top plek te zijn. Daar ligt een sloot met weinig water. Overhangende wilgen en een hut die al jaren verlaten is zorgen dat de sloot slecht doorstroomd en in de schaduw ligt. De ideale

omstandigheden voor een varkenspoel. Ik ben benieuwd of ze er meteen inspringen of dat er eerst gesnuffeld en afgetast gaat worden. Ik til het schrikdraad, zonder stroom, op zodat ze er onderdoor kunnen. En dan kan het experiment beginnen. Tot mijn verbazing wordt de grond aan de slootkant volledig omgewoeld. Ik had echt gedacht dat ze vrijwel meteen het water in zouden gaan. Mijn arm is inmiddels lam van de draad omhoog houden dus die hang ik in de wilgen en ik ga er rustig bij zitten. En dan ineens is het eerste varken over 'de dam' en ontdekt dat water erg leuk is en dat je er bellen in kunt blazen met je neus. En al snel volgen ze alle vier en staan ze met z'n allen in het water bellen te blazen. Daar verrassen ze me mee. Erg grappig om te zien. Blijkbaar is er van alles lekkers te vinden in de oever want terwijl ze in het water staan gaat het wroeten in de grond naast de sloot gewoon door. Ze smakken er flink bij dus ik denk dat ze allerlei wormen en wortels te pakken hebben. Zo laat ik ze lekker wroeten en spelen in het water. Als ik het tijd vind om weer naar huis te gaan zijn ze dat niet met mij eens. Ik rammel met de emmer met brokjes en ze komen eraan gesneld. Ik gooi de brokjes op de grond in de wei zodat ik de schrikdraad weer kan bevestigen. Dat ging nog allemaal goed maar nu hadden ze ineens wel door dat er geen stroom op de draad staat. De steken hun snuit ertussen en lopen zo tussen de draden door. Alsof er nooit stroom op heeft gestaan. Dit gaat dus niet lukken. Ik kan ook niet terug lopen om de stroom er op te zetten want dan lopen ze aan de verkeerde kant. Ik haal een nieuwe emmer met wat brokjes en daarmee lok ik ze naar de stal en geef ze daar wat te eten. Dan de stroom erop zetten en de missie is gelukt. Er wordt aan de draad gevoelt en een schreeuw geeft aan dat er weer stroom op staat.

Ze ploffen met z'n vieren neer bij de stal en doen een heerlijk dutje. Af en toe geeft er een knorretje alsof ze zeggen 'zijn jullie er nog en is alles ok?' die dan wordt beantwoord met een zacht geronk waarmee de ander aangeeft dat ze er nog zijn en dat alles kids is. Een vredig tafereeltje.

Na een half uurtje wordt het middagdutje verstoort door een auto die het terrein op komt rijden tot vlak naast de stal. Er stapt een jongen uit van begin twintig die een hand opsteekt en vraagt of ik kratten van de supermarkt wil hebben. Ja prima zeg ik voordat ik erover na kan denken. Ik heb geen idee wat erin zit maar hij komt hier vast vaker. Het lijkt of hij de weg weet. Ik loop naar hem toe om te helpen met het uitladen van de kratten. Er zit eten in. Yoghurt, melk, taart, koeken, pasta salade en heel veel tonijnsalade. De jongen vertelt dat hij 70 kratten heeft opgehaald bij de supermarkt en hij kan niet alles gebruiken dus brengt hij het hier voor deze varkens. Er rijdt nog een auto het terrein op. Met een Duits kenteken dus ik ben blij dat mijn Duits door mijn Duitse zwager iets beter is geworden de laatste jaren. Hoe kan ik in het Duits uitleggen wat hier aan de hand is. Ik heb geen idee maar dat komt vast goed. Maar wat blijkt, ze komen helemaal niet voor de varkens. Het zijn Nederlandse jongens die hun 'maat' de hand schudden en vragen wat hij hier doet. Na een korte introductie van mij over dit project wordt de afgelopen avond nog even besproken. De conclusie was, veel bier en weinig slaap. Daarna wordt de komende zaterdagavond nog even ter sprake. De plannen zijn duidelijk, veel bier en weinig slaap.

Als de jongens weer zijn verdwenen bekijk ik de kratten met eten eens beter. Er zit een heel krat met in plastic verpakte watermeloenstukje die op knappen staan. De watermeloen is flink gegist dus ik besluit om dit maar niet aan de varkens te voeren. Volgens mijn worden ze daar dronken van en dat wil ik liever voorkomen. Ik besluit om de aardappels met bieten die Sjef heeft klaargezet niet nu te voeren maar te bewaren voor morgen ochtend. Het eten in de kratten ziet er niet uit alsof ze nog een dag in de zon zal overleven. Voor de zekerheid bel ik nog even mijn agrarische hulpverleners om te vragen of varkens wel melk mogen hebben. Ik weet dat varkens anatomische net zo in elkaar zitten als mensen en dat ze alles eten maar over melk twijfel ik. Allemaal geen probleem krijg ik

te horen. Hij heeft nog nooit gehoord van een lactose intolerant varken. Hoe ik de melk ga voeren moet ik nog even bekijken maar de vruchtenvlaaiën, sperzieboontje en pastasalade met ketjap (wie verzint zoiets?) gooi ik in een emmer om dan in 1 keer over de schrikdraad te gooien. Ik doe een poging om het een beetje te verdelen en dat is ook erg nodig. Nu wordt duidelijk wie hier de baas is en waarom het kleinste varken het kleinste varken is. De rangorde is zeer duidelijk. Dat wordt nog lastig met de melk. Ik zoek 4 emmers en vul ze elk met twee pakken melk. Als ik de eerste emmer in het hok zet wordt deze meteen omgegooid doordat er drie varkens koppen in worden geperst. Ze blijven met elkaar vechten om de emmer waar nog een beetje melk inzit. Het vierde varken kijkt mij aan. Ze heeft allang gezien dat er meer is. Ze is de kleinst en lichtste en ze kan niet op tegen de andere in het gevecht dus ze moet slim zijn. Ik zet een emmer voor haar neer maar al snel zitten de andere varkens erin met hun kop. Dit gaat zo door totdat ze allemaal een emmer hebben en ik het kleinste varken een eigen emmer kan geven. Ik voer de andere varkens snel croissantjes zodat ze het kleinste varken niet lastig vallen bij haar melktraktatie. Ze vinden het heerlijk. Nu nog wel iets gezonds dus ik begin met het openmaken van de zakjes roerbak,- en soepgroenten. De komkommers die door mij zorgvuldig zijn ontdaan van hun strakke plastic velletje eten ze wel maar toch met veel minder smaak dan alle zoete dingen. Als toetje krijgen ze appelkoeken en pudding broodjes en ik kan tevreden toekijken hoe de varkens met hun buikjes vol weer lekker in de zon gaan liggen slapen.

Na een nacht met zeer veel muggen en een lekker ontbijtje ga ik weer terug naar Amsterdam. Ik heb ervan genoten om weer eens vieze handen en kleren te krijgen.

Bedankt,

Stefanie